

Ympäristöbudjetti

Vantaan 2022–2025 kaupunkistrategian painopistealueisiin kuuluu resurssiviisas ja hiilineutraali Vantaa. Strategiaa toteuttaa resurssiviisauden tiekartta, ohjelma, joka ohjaa kaupunkia kohti ekologista kestävyyttä ja hiilineutraaliutta vuonna 2030. Resurssiviisauden tiekartassa on määritelty kaupunkikonsernin tavoitteet hiilineutraaliuden saavuttamiseksi sekä luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi. Strategiaa ja ympäristöohjelmaa päivitetään parhaillaan ja tässä ympäristöbudjetissa hyödynnetään vuoden 2025 aikana päivitettyjä kasvihuonekaasujen skenaariolaskentoja päästöbudjetin esittelyssä. Päästöbudjetti ei näin ollen ole täysin vertailukelpoinen edellisvuosiin.

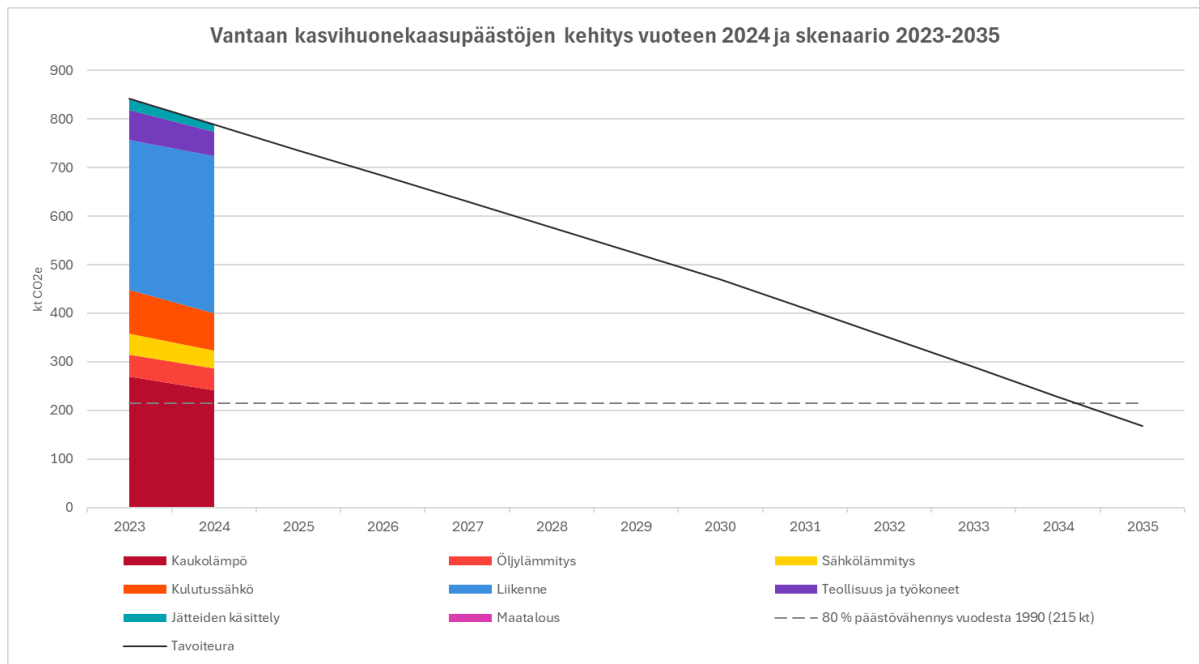
Ympäristöbudjetin tavoitteena on tarkastella resurssiviisauden tiekartan toimenpiteiden kustannusvaikutuksia. Ympäristöbudjetti koostuu päästöbudjetista, jossa esitetään hiilineutraaliustavoitteen mukainen kasvihuonekaasupäästöjen vähennystarve. Päästöbudjetin lisäksi ympäristöbudjettiin on koottu ilmastonmuutoksen hillintää, sopeutumista ja luonnon monimuotoisuutta tukevat käyttötalousmenot ja investoinnit keskeisistä kaupungin yksiköistä sekä tytäryhtiöistä.

Päästöbudjetti

Päästöbudjetti perustuu HSY:n tuottamaan vuosittaiseen alueperustaiseen päästölaskentaan, johon lasketaan Vantaan alueella syntyneet lämmityksen, kulutussähkön, liikenteen, maatalouden, teollisuuden ja jätteiden käsittelyn kasvihuonekaasupäästöt. Laskenta ei huomioi Vantaan alueen ulkopuolella tuotettujen, mutta Vantaalla kulutettujen hyödykkeiden, kuten ruuan tai rakennustuotteiden, päästöjä.

Kuntaorganisaatio voi vaikuttaa toimillaan suoraan vain osaan kaupungin alueella tapahtuvista kasvihuonekaasupäästöistä, mutta kaupunkisuunnittelun, ohjauksen, esimerkin ja yhteistyön avulla vaikutus ulottuu välillisesti kaikkiin sektoreihin.

Vantaan kasvihuonekaasupäästöt (Kuva 1.) olivat 790 kt hiilidioksidiekvivalenttia (CO₂-ekv.) vuonna 2024. Suurimmat päästövähennykset viime vuodelta nähdään kaukolämmössä ja sähkössä. Kaukolämmön päästöjen vähenemistä selittää runsaspäästöisten fossiilisten polttoaineiden korvaaminen muilla polttoaineilla, kuten jätteellä ja biopolttoaineella. Ainoastaan liikenteen päästöt kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna, noudatellen valtakunnallista kehitystä. Liikenteen päästöjen vähentäminen edellyttää Vantaan toimien lisäksi johdonmukaista kansallista kehitystyötä.

Kuva 1. Vantaan kasvihuonekaasupäästöjen kehitys vuodesta 2023 ja skenaario vuoteen 2035. (Lähde HSY ja Sitowise)

Päästöbudjetissa (Taulukko 1.) esitetään päivitetyn skenaariolaskennan mukainen kasvihuonekaasupäästöjen vähennystarve vuosittain. Vähennystarve esitetään jokaiselle päästösektorille, jotta voidaan nähdä, mitkä toiminnot etenevät oikealla kehitysuralla.

	Lähtö-tilanne 2023	Keskim. Vähennys-tavoite/v. 2023-2030	Tavoite-päästöt 2024	Vähennys-tarve 2023-2024	Toteutunut 2024	Toteutunut vähennys 2023-2024	Tavoite-päästöt 2025	Vähennys-tarve 2024-2025	Tavoite-päästöt 2026	Vähennys-tarve 2024-2026
Kaukolämpö	269	-15	255	-15	241	-28	240	-1	226	-16
Öljylämmitys	46	-5	41	-5	46	-1	36	-9	31	-14
Sähkölämmitys	43	-4	38	-4	37	-6	34	-3	30	-7
Kulutussähkö	90	-7	83	-7	76	-14	77	1	70	-5
Liikenne	309	-22	287	-22	324	14	264	-59	242	-82
Teollisuus ja työkonet	62	1	63	1	50	-11	64	13	65	14
Jätteiden käsittely	21	-1	19	-1	15	-6	18	3	17	2
Maatalous	2	0	2	0	2	0	2	0	2	0
Yhteensä	842	-53	789	-53	790	-52	736	-55	683	-108
Yksikkö: kt CO ₂ e										
tavoitekäyrällä										
suunta oikea										
päästöt kasvoivat										

Taulukko 1. Keskimääräinen päästöjen vähennystarve vuodesta 2023 vuoteen 2030 ja toteuma vuosina 2023 ja 2024 sekä tavoitepäästöt ja vähennystarve vuosille 2025 ja 2026. Vihreä väri kertoo hyvin toteutuneesta kehityksestä, keltainen kohtalaisesta kehityksestä ja punainen epäedullisesta kehityksestä. Päästövähennysten saavuttamiseksi keskeistä on energiatuotannon toimien toteutumisen ohella liikenteen kansallisten ja paikallisten toimien edistyminen. (Lähde HSY)

Ympäristötoimien taloussuunnitelma

Tässä budjetissa on mukana kaupunkiorganisaatiosta Kaupunkirakenne- ja ympäristö - palvelualueelta asema- ja yleiskaavayksiköt ja ympäristökeskus sekä Kadut ja puistot - palvelualue. Aiempien vuosien budjetista poiketen Kiinteistöt ja tilat -palvelualueen tiedot puuttuvat suunnitelmasta.

Lisäksi on tiedot kaupungin seuraavista tytäryhtiöistä: Vantaan Energia Oy, VTK Kiinteistöt Oy, Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy, Mercuria kauppaoppilaitos Oy sekä Vuokra-asunnot Vantaa.

Ympäristöbudjettiin on kirjattu ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen sekä kestävä liikkuksen ja luonnon monimuotoisuuden edistämiseen liittyvien toimenpiteiden käyttötalouskulut ja investoinnit.

Toimenpideluokka	TS 2026 (1000 euroa)	TS 2027 (1000 euroa)	TS 2028 (1000 euroa)
Tytäryhtiöt			
Käyttötalous			
Ilmastonmuutoksen hillintä	35 182	34 140	29 186
Ilmastonmuutokseen sopeutuminen		500	
Kestävä liikkuminen	910	815	815
Luonnon monimuotoisuus	50		
Investoinnit			
Ilmastonmuutoksen hillintä	26 373	84 932	138 372
Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	50	10	10
Kestävä liikkuminen	100	100	100

Toimenpideluokka	TS 2026 (1000 euroa)	TS 2027 (1000 euroa)	TS 2028 (1000 euroa)
Kaupunkiorganisaatio			
Käyttötalous			
Ilmastonmuutoksen hillintä	890	895	905
Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	2700	2650	2650
Kestävä liikkuminen	30	40	40
Luonnon monimuotoisuus	302	254	254
Investoinnit			
Ilmastonmuutoksen hillintä	201500	201500	99800
Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	2400	140	
Kestävä liikkuminen	3295		
Luonnon monimuotoisuus			

Taulukko 2. Tytäryhtiöiden ja kaupunkiorganisaation ympäristöbudjetti

Tytäryhtiöt

Tytäryhtiöiden suurimmat käyttötalousmenot liittyivät ilmastonmuutoksen hillinnän osalta Vantaan Energia Oy:n biopolttoaineiden käyttöön. Suurimmat investoinnit ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi liittyivät Vantaan Energia Oy:n lämmön kausivaraston ja vaarallisen jätteen käsittelylaitoksen toteuttamiseen sekä VTK Oy:llä maalämpö- ja aurinkopaneelijärjestelmien kehittämiseen uusissa kiinteistöissä. Ilmastonmuutoksen sopeutumisen suurimmat käyttötalous- ja investointivaraukset liittyivät VAV Yhtymän kiinteistöjen lisäjäähdytyksen tarpeeseen. Kestävän liikkumisen varaukset käyttötalousmenoihin ja investointeihin koostuivat VAV Yhtymän varauksista muun muassa vähäpäästöisiin autoihin ja pyöräpysäköintijärjestelyihin.

Kaupunkiorganisaatio

Yksiköiden ilmastonmuutoksen hillinnän käyttötalouskulut koostuvat muun muassa vähäpäästöisten autojen ja työkonien leasing- ja biopolttoaineiden kuluista sekä kaavoituksen ja ympäristökeskuksen erilaisista vähähiilisyys selvityksistä.

Sopeutumisen käyttötalouskuluihin on osoitettu määrärahoja hulevesien hallintaan sekä sopeutumisen tutkimushankkeisiin ja selvityksiin. Kestävän liikkumisen käyttötalousmenot koostuivat muun muassa pyöräilyn laatuikäytävien talvikunnossapidosta.

Luonnon monimuotoisuuden edistämisen käyttötalousvaraukset koostuvat vieraslajien torjunnasta ja metsien ja luonnonsuojelualueiden hoidosta. Kuluja osoitetaan myös kaavoituksen luontoselvityksiin ja alueellisen vihertehokkuuden edistämiseen sekä ympäristökeskuksen teettämiin luontotyyppikartoituksiin ja luontoretkiin.

Ilmastonmuutoksen hillintään liittyvät merkittävimmät investoinnit kohdistuvat raideliikenteen rakentamiseen ja ulkovalaistuksen LED-vaihtoihin. Ilmastonmuutoksen sopeutumisen investointikustannukset liittyvät hulevesien hallintaan. Kestävän liikkumisen edistämiseksi investointirahoja on osoitettu pääasiassa kävely- ja pyöräteiden rakentamiseen.

Resurssiviisauden tiekartta ja tarkemmat toimenpiteet löytyvät Ilmastotyö Vantaalla - osiosta vantaa.fi-sivustolta.